

**PREZES URZĄDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
Tel/Fax (0-71)44-65-87, Tel. Centrala (0-71) 34-30-815 wew.920
E-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

Wrocław, dn. 24.10.2002 r.

RWR 561-s-2/02/AG/

Decyzja RWR 23/2002

Na podstawie art. 105 § 1 kpa w związku z art. 19 kpa oraz art. 80 i art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz.U. Nr 122, poz.1319 ze zm.) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **umarza się postępowanie administracyjne** wszczęte na wniosek Fabryki Dywanów „Kowary” SA z siedzibą w Kowarach, ul. Zamkowa 9 przeciwko Kowarskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Kowarach, ul. Jeleniogórska 39, w sprawie naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy poprzez narzucenie w umowie na dostarczanie wody technologicznej uciążliwego warunku w postaci stawki opłaty w wysokości 1,25 zł za 1 m³ wody, zatwierdzonej uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr XXIV/148/2000 z dnia 30 października 2000 r., przynoszącego Kowarskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów Wodociągów Kanalizacji Sp. z o.o. nieuzasadnione korzyści.

UZASADNIENIE

1. Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu wpłynął wniosek Fabryki Dywanów „Kowary” S.A., zwanej dalej Fabryką, z żądaniem wszczęcia postępowania antymonopolowego przeciwko Kowarskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., zwanemu dalej Przedsiębiorstwem.

2. We wniosku z dnia 27 marca 2002 r. wnioskodawca twierdził, iż Przedsiębiorstwo nadużywa pozycji dominującej na rynku w ten sposób, że narzuca uciążliwe warunki umowy o pobór wody przemysłowej, co może przynosić Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści.

3. Uzasadniając swoje żądanie Przedsiębiorca podał, iż uchwałą Rady Gminy Kowary z dnia 30 grudnia 1997 r. nr 200/97 w sprawie ustalenia opłat za pobór wody z urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i za wprowadzanie ścieków do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych, ustalono stawkę za pobór wody technologicznej w wysokości 1,05 zł za 1 m³, którą zmieniono uchwałą z dnia 30 października 2000 r. nr XXIV/148/2000 do kwoty 1,25 zł za 1 m³, podczas gdy przedmiotowa woda przemysłowa czerpana jest ze zlokalizowanego przy Fabryce zbiornika retencyjnego, bezpośrednio przy użyciu urządzeń stanowiących własność Fabryki. Zatem, zdaniem wnioskodawcy, w odniesieniu do wody pobieranej z przedmiotowego zbiornika Przedsiębiorstwo nie ponosi żadnych kosztów.

(Dowód: karty 1-4)

4. W związku z powyższym, organ antymonopolowy postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2002 r. wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Przedsiębiorstwu w sprawie uznania za ograniczającą konkurencję i nakazania zaniechania stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo pozycji dominującej na rynku, poprzez narzucenie w umowie na dostarczanie wody technologicznej uciążliwego warunku w postaci stawki opłaty w wysokości 1,25 zł za 1 m³ wody, zatwierdzonej uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr XXIV/148/2000 z dnia 30 października 2000 r., przynoszącego Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści.

(Dowód: karty 32-33)

5. W odpowiedzi na stawiane zarzuty Przedsiębiorstwo poinformowało Urząd, iż nie nadużywa pozycji dominującej i nie narzuca Fabryce uciążliwych warunków umowy, ponieważ Fabryka nie podpisała żadnego przedstawionego przez Przedsiębiorstwo projektu umowy o pobór wody przemysłowej i od marca 2000 r. do chwili obecnej pobiera wodę bezumownie. Ponadto, zdaniem uczestnika, nieprawdą jest, jakoby Przedsiębiorstwo nie ponosiło żadnych kosztów w związku z eksploatacją zbiornika. Przedsiębiorstwo ponosi koszty bezpośrednie (koszty dzierżawy, wynagrodzenia pracowników, podatek od nieruchomości itp.) oraz koszty pośrednie (koszty zarządu itp.). Zbiornik, z którego korzysta Fabryka ze względu na stan techniczny wymaga poniesienia znaczących środków finansowych, co uniemożliwia m.in. postawa Fabryki w zakresie realizacji płatności za wodę technologiczną.

(Dowód: karty 81-87)

Przeprowadzone przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego:

1. Fabryka Dywanów „Kowary” jest spółką akcyjną Skarbu Państwa, która powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Fabryka Dywanów „Kowary”. Przedmiotem działalności Fabryki jest m.in.:

- produkcja wykładzin dywanowych, dywanów, chodników oraz wyrobów odpasowanych;
- działalność handlowa, w tym handel krajowy i zagraniczny wykładzin dywanowych, dywanów, chodników oraz wyrobów odpasowanych;
- projektowanie i sprzedaż wzorów dla wykładzin dywanowych, dywanów, chodników oraz wyrobów odpasowanych;

(Dowód: karty 37, 45-56)

2. Kowarskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji jest jednoosobową spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, zawiązaną na podstawie uchwały Rady Miejskiej Kowar Nr XIII/80/99 z dnia 17 listopada 1999 r. Jedynym właścicielem spółki jest Gmina Kowary. Celem działania przedsiębiorstwa jest wykonywanie zadań w zakresie bieżącego i nieprzerwanego zaspokojenia potrzeb w zakresie zaopatrzenia w wodę i odbioru oraz oczyszczania ścieków. Przedmiot działalności Przedsiębiorstwa stanowią m.in.:

- pobór, oczyszczanie i rozprowadzanie wody;
- odprowadzanie ścieków wywóz śmieci, usługi sanitarne;
- inżynieria lądowa i wodna.

(Dowód: karty 132-136)

3. Fabryka, jako jedyna, pobiera wodę dla celów technologicznych oraz dla celów p/poż ze zbiornika retencyjnego, zasilanego z potoku Bystrek, o parametrach II/I kl. czystości wód. Do dnia 4 grudnia 1990 r. zbiornik znajdował się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego będącego prawnym poprzednikiem Fabryki. Decyzją dnia 3 grudnia 1990 r. Wicewojewoda Jeleniogórski wyraził zgodę na nieodpłatne przekazanie ww. zbiornika retencyjnego na rzecz Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Jeleniej Górze. Przekazanie takie było konieczne, gdyż zbiornik zaopatrujący dotychczas w wodę tylko Fabrykę, z uwagi na występujący w mieście Kowary deficyt wody komunalnej, stał się potrzebny jako źródło zasilania miasta Kowary w wodę pitną.

(Dowód: karty 2,57,84)

4. W dniu 4 grudnia 1990 r. doszło do zawarcia umowy pomiędzy Fabryką a Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Jeleniej Górze, w której Fabryka przekazała nieodpłatnie zbiornik na rzecz WPWiK w Jeleniej Górze. Zgodnie z treścią decyzji przekazanie odbyło się z zachowaniem przez stronę przekazującą prawa do stałego poboru wody na cele przemysłowe. Rozliczanie za wodę miało się odbywać na podstawie odczytów wodomierza w oparciu o uzgodnione obustronnie kalkulacje planowanych kosztów związanych bezpośrednio z eksploatacją zbiornika. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Jeleniej Górze uległo przekształceniu w Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Jeleniej Górze, które przestrzegało postanowień ww. umowy z dnia 4 grudnia 1990 r.

(Dowód: karty 3,59-62)

5. Decyzją Wojewody Jeleniogórskiego nr GGgt-7227/10/94 z dnia 10 lutego 1994 r. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Jeleniej Górze zostało skomunalizowane na rzecz:

- Gminy Miejskiej Karpacz,
- Gminy Podgórzyn,
- Gminy Mysłakowice,
- Gminy Miejskiej Kowary,
- Związku Gmin Karkonoskich w Mysłakowicach.

W wyniku powyższego podziału Gmina Kowary stała się właścicielem m.in. przedmiotowego zbiornika. Ponadto, zgodnie z § 4 protokołu zdawczo-odbiorczego spisane w dniu 1 grudnia 1994 r. z przekazania skomunalizowanego mienia, Gmina Kowary wraz ze skomunalizowanym mieniem przejęła prawa i obowiązki z nim związane.

(Dowód: karty 3,147-161)

6. Dnia 30 stycznia 1995 r. Fabryka zawarła umowę Nr 1/5 o pobór wody dla celów przemysłowych ze Spółką Wodno-Kanalizacyjną Związku Gmina Karkonoskich „AQUA” Sp. z o.o. z siedzibą w Kowarach, będącą wówczas operatorem w zakresie usług wodno-kanalizacyjnych na terenie miasta Kowary i eksploatującą przedmiotowy zbiornik retencyjny. Postanowienia tej umowy w zakresie sposobu rozliczeń nie różniły się znacząco od umowy poprzedniej, z dnia 4 grudnia 1990 r.

(Dowód: karty 833-835)

7. W dniu 1 czerwca 1995 r. Fabryka zawarła umowę o pobór wody na cele przemysłowe z nowym operatorem zbiornika retencyjnego, którym na podstawie umowy dzierżawy z dnia 17 maja 1995 r., stała się „Kowarex” Sp. z o.o. z siedzibą w Kowarach. Podobnie, jak w umowie z dnia 4 grudnia 1990 r., strony przyjęły sposób rozliczeń za wodę na podstawie odczytów wodomierza w oparciu o uzgodnioną kalkulację kosztów bezpośrednio związanych z eksploatacją zbiornika. Dopiero w kolejnej umowie, zawartej ze spółką „Kowarex” w dniu 1 czerwca 1999 r. pojawił się zapis, że wysokość opłat za wodę ustala właściwy organ samorządu terytorialnego.

(Dowód: karty 162-166, 806-809, 828-832)

8. W dniu 19 listopada 1999 r., na podstawie uchwały Rady Miejskiej Kowar Nr XIII/80/99 z dnia 17 listopada 1999 r. w sprawie utworzenia Kowarskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, założono spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, pod nazwą Kowarskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., której jedynym udziałowcem jest Gmina Kowary. Spółka ta przejęła zadania poprzedniego operatora w zakresie realizacji zadań gminy polegających na zaopatrzeniu w wodę i odbiorze ścieków. Przedsiębiorstwo eksploatuje przedmiotowy zbiornik retencyjny w Kowarach na podstawie umowy dzierżawy zawartej z Gminą Kowary w dniu 1 marca 2000 r.

(Dowód: karty 132-136,251-253)

9. W marcu 2000 r. uczestnik postępowania przedłożył Fabryce projekt umowy o dostawę wody technologicznej. Zgodnie z § 10 tejże umowy, podobnie jak w przypadku ostatniej umowy podpisanej z „Kowarexem”, wysokość opłat za wodę ustala Rada Miasta Kowary. Pomimo licznych negocjacji i zmian wprowadzanych do umowy (dot. m.in. określenia parametrów jakościowych wody, sposobu określania ilości pobranej wody), nie została ona podpisana przez Fabrykę. Zatem od czerwca 2000 r. do dnia dzisiejszego Fabryka korzysta z przedmiotowego zbiornika bezumownie, zaś Przedsiębiorstwo za pobraną wodę wystawia faktury biorąc pod uwagę aktualnie obowiązujące stawki opłat zatwierdzone uchwałami Rady Miejskiej w Kowarach:

- nr XVIII/2000 z dnia 22 marca 2000 r. (1,15 zł/m³ + VAT),
- nr XXIV/148/2000 z dnia 30 października 2000 r. (1,25 zł/m³ + VAT),

(Dowód: karty 21-22, 254-295)

Po przeanalizowaniu materiału zgromadzonego w sprawie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Od dnia 14 stycznia 2002 r. obowiązuje ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2001 Nr 72, poz. 747), zaś od dnia 08 kwietnia 2002 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257).

Zgodnie z art. 20 ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę cen i opłat za usługi wodociągowo-kanalizacyjne na 1 rok. Taryfy na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy, zaś zarząd gminy zgodnie z art. 24 ust. 5 sprawdza, czy taryfy zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy i weryfikuje koszty pod względem celowości ich ponoszenia. Ponadto rada gminy w oparciu o art. 19 ustawy po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązujący na obszarze gminy.

Tryb wprowadzania w życie nowych przepisów reguluje rozdział 7 ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 1 ww. ustawy, w terminie 6 miesięcy od jej wejścia w życie (tj. do dnia 14.07.2002 roku) przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są obowiązane wystąpić z wnioskiem do zarządu gminy o wydanie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 16 ust. 1. W myśl art. 32 ust. 2 w terminie roku od dnia wejścia w życie w/w ustawy zarząd gminy obowiązany jest do wydania decyzji w sprawie w/w zezwolenia, która zgodnie z art. 18 pkt 5 musi określać warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zgodnie z art. 32 ust. 3 w związku z art. 19 ust. 1 - rada danej gminy uchwali po raz pierwszy dla przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, starającego się o zezwolenie zarządu gminy w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie w/w ustawy, tj. do dnia 14.10.2002r.

Szczegółowe kryteria ustalania niezbędnych przychodów, alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców i kryteria różnicowania cen i stawek opłat określa ww. rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 w/w ustawy zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i, jak to wynika z przytoczonych powyżej przepisów, to właśnie organom gminy ustawodawca, określając mechanizmy kształtowania cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków,

powierzył kompetencje do dokonywania oceny, czy przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne opracowując taryfę zastosowały się do obowiązujących przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy. W myśl art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków zatwierdzanie cen i opłat zamieszczonych w taryfach przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także ocena kalkulacji kosztów w oparciu o które zostały sporządzone taryfy należy, w świetle w/w ustawy, do organów gminy. Gmina stała się więc regulatorem na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków i organem wyłącznym do zatwierdzania taryf za usługi wodno-kanalizacyjne.

Z przepisów ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wynika więc, że Prezes UOKiK utracił kompetencje do orzekania w sprawie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Zatem od dnia wejścia w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tj. od dnia 14.01.2002 r., Prezes UOKiK nie jest właściwy do oceny zapisów w umowach dotyczących wysokości opłat za dostawę wody. W aktualnie obowiązującym porządku prawnym, orzekanie przez Prezesa UOKiK w sprawie warunku umowy w zakresie wysokości opłat za pobór wody doprowadziłoby do naruszenia ustawowych kompetencji organów gminy. Zgodnie bowiem z art. 19 k.p.a., każdy organ administracji publicznej zobowiązany jest z urzędu do przestrzegania swojej właściwości, w każdym stadium postępowania, gdyż może ona ulegać zmianom. Utrata przez Prezesa UOKiK kompetencji do oceniania cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oznacza, iż prowadzenie postępowania antymonopolowego z wniosku Fabryki przeciwko Przedsiębiorstwu okazało się bezprzedmiotowe.

Konkludując, ingerowanie za pośrednictwem procesowych instrumentów administracyjno-prawnych przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów w zakres objęty wnioskiem o wszczęcie postępowania w tej sprawie, wykracza poza właściwość rzeczową organu antymonopolowego, w rozumieniu art. 20 kpa, skoro dla tego typu spraw wydane zostały odrębne przepisy rangi ustawowej i wskazano w nich organy właściwe do ich stosowania.

Zgodnie z art. 105 § 1 k.p.a. organ administracji państwowej może umorzyć postępowanie, jeżeli postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Przesłanką umorzenia postępowania na podstawie powołanego przepisu jest jego bezprzedmiotowość. Ustalenie istnienia tej przesłanki stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji poprzez jego umorzenie, ponieważ w przeciwnym razie nie będzie podstaw do rozstrzygnięcia sprawy, co do jej istoty i dalsze prowadzenie postępowania stanowiłoby o jego wadliwości, mogącej mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Zdaniem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przesłanka ta została spełniona, albowiem okazało się, iż zamiast wszczynać postępowanie w tej sprawie, organ antymonopolowy powinien był odmówić wszczęcia postępowania, stosownie do art. 85 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w formie

decyzji, która może być zaskarżona w trybie art. 78 ust. 1 tejże ustawy, celem poddania kontroli sądu zgodności z prawem motywów, którymi kierował się organ antymonopolowy.

A zatem, w sytuacji kiedy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął niniejsze postępowanie w wyniku wadliwej oceny swojej właściwości rzeczowej, obowiązany jest to postępowanie umorzyć (art. 105 § 1 kpa).

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji przysługuje stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk